

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดระบบการศึกษานั้น จำต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ถ้าระบบการศึกษาไม่เอื้ออำนวย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ย่อมไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ในขณะที่เดียวกันระบบการศึกษาจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ถ้าระบบการเมืองไม่มั่นคง ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีการติดต่อกับชาวต่างประเทศในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา จึงมีความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อ เพราะทั่วโลกถือกันว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล เป็นภาษากลางสำหรับใช้ติดต่อกันในระหว่งนานาชาติ ภาษาอังกฤษเป็นสื่อช่วยให้เข้าถึงวิทยาการใหม่ ๆ รอบตัว ทำให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในโลก และยังเป็นสื่อวัฒนธรรมอันเป็นทางทำให้เกิดความเข้าใจกับนานาชาติ แม้แต่ในด้านการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือในชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษมีส่วนเข้าไปพัวพันอยู่มาก เช่น ชื่อ สถานที่ ร้านค้า ยารักษาโรค สิ่งของเครื่องใช้ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุโทรทัศน์ เพลง ภาพยนตร์ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่มีภาษาอังกฤษปะปนอยู่ ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่เข้ามาพร้อมกับวัฒนธรรม ความรู้ และสินค้าต่าง ๆ นั้นเอง

ฉะนั้น การเรียนภาษาอังกฤษจึงมิใช่เพียงเพื่อประดับความรู้ แต่ยังมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่หวังความก้าวหน้าในอาชีพ และประสงค์จะรอบรู้เรื่องราวต่าง ๆ ทันท่วงที เหตุการณ์ ในด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงต่าง ๆ ภาษาอังกฤษมีความสำคัญมาก เพราะตำราทางวิชาการในแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ การแพทย์ วิศวกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่ล้วนแต่จัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ

ผู้รู้ภาษาอังกฤษย่อมสามารถที่จะเข้าใจ ความคิด ทัศนคติ วัฒนธรรมของชนชาติอื่น ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการ และความเคลื่อนไหวของโลก ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ การศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำเป็นต้องใช้คำภาษาอังกฤษเป็นหลักสำคัญในการสอน และการวิจัยแทบทั้งสิ้น เมื่อกำลังคนในสังคมได้รับการพัฒนาด้วยระบบการศึกษาก็ย่อมทำให้สังคมนั้น ๆ ก้าวหน้าไปได้ในที่สุด

✕ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษดังกล่าว จึงได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเข้าไว้ในหลักสูตร สถาปนาระเบียบการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ จึงต้องจัดให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายซึ่งแตกต่างกันไปตามกาลสมัย ตามความต้องการ และตามความจำเป็นของสังคมในขณะนั้น ดังที่ วัชรวิ นันทวิสัย¹ กล่าวว่าในสมัยแรก คือ สมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คนไทยเรียนภาษาอังกฤษเพื่อมิให้เสียเปรียบเวลาติดต่อกับฝรั่งจึงต้องให้ครูผู้เป็นเจ้าของภาษาเป็นผู้สอน ต่อมาความมุ่งหมายเปลี่ยนไป เป็นให้สามารถเขียนภาษาอังกฤษติดต่อกับชาวต่างประเทศได้ การสอนจึงเน้นหลักไวยากรณ์ แพล อ่าน และ คัดเขียนลายมือ เป็นต้น

ในหลักสูตรพุทธศักราช 2503 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ว่า "เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่า เป็นภาษาสำหรับการติดต่อระหว่างชาติ เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้วิชาการทั้งหลาย เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไป และเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวัฒนธรรม วรรณคดี ของชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษา ตลอดจนมีความรู้ในทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตามควรแก่ระดับชั้น"² ดังนั้น การจัดสถาปนาระเบียบการสอนจึงเน้นการพัฒนาทักษะทั้งสี่

¹ วัชรวิ นันทวิสัย, "จุดประสงค์ของการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2502), หน้า 3.

² กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2503 (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504), หน้า 9-13.

ควบคุมไปรษณีย์ของค.ประกอบ 3 ประการของภาษา คือ ระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้าง ไวยากรณ์

ใน พ.ศ. 2514 ศูนย์ภาษาอังกฤษ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ร่วมกับประธาน คณะกรรมการประสานงาน โครงการภาษาอังกฤษระดับชาติ ได้ทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยขึ้น เพื่อเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาปรับปรุงนโยบาย และหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแก่คนไทย โดยถือเอาผลการสำรวจของกระทรวง-ศึกษาธิการ (พ.ศ. 2507) และของโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2510) ประกอบ การพิจารณาเสนอแนะด้วย ในข้อเสนอแนะของศูนย์ภาษาอังกฤษมีข้อเท็จจริงสำหรับผู้มี หน้าที่รับผิดชอบ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่น่าสนใจ คือ สิ่งที่ ผู้เชี่ยวชาญทั้งไทยและต่างประเทศเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในประเทศไทยว่า

1. ผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน และในมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน โดยทั่วไปยังอยู่ในระดับอ่อนมาก

(2) สาเหตุสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลดี ก็คือ การที่ต้องมาเสียเวลา แก่ขอฝึกพูดซึ่งสอนไว้ในชั้นต้น ๆ ทั้งนี้เพราะในระดับเริ่มต้นซึ่งเป็นระยะที่ต้องการครูที่ดีที่สุด เรากลับใช้ครูที่มีความรู้ภาษาอังกฤษ และความสามารถในการสอนน้อยที่สุด

(3) การที่จะกำหนดให้เด็กไทย เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในระยะใด โดยถือเอา ทฤษฎีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นเกณฑ์เพียงอย่างเดียวนั้น ย่อมไม่ได้ แต่ควร จะเริ่มสอนภาษาอังกฤษในขณะใด และในสถานที่ที่มีครูภาษาอังกฤษที่ดี และมีจำนวนเพียงพอ ไม่ว่าจะนำนโยบายใดไปถือปฏิบัติ การสอนภาษาไทยก็เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งกว่า ทั้งนี้เพราะ ทักษะในการสื่อความหมายในภาษาของตนเอง เป็นพื้นฐานที่จำเป็นจะต้องมีก่อนที่จะเรียน ภาษาต่างประเทศ¹

¹

The English Language Center of the University Development Commission, Office of the National Education Council, Proposals for Improvement of English Instruction in Thailand (Bangkok, 1971), pp.1-2.

ในหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2518 จึงได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก¹ ทั้งนี้เพราะจากสภาพการเรียนการสอนที่ผ่านมา ได้ชี้ให้เห็นว่า การบังคับให้เด็กเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศโดยไม่สมัครใจนั้น ย่อมบรรลุผลได้ยาก ดังนั้น ความจำเป็นที่ต้องเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับซึ่งมีมาเป็นเวลานาน จึงได้มีการเปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาถึงสภาพการเรียนการสอนแล้ว จะเห็นว่า เด็กไทยอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบไทย ๆ แทบจะไม่มีโอกาสได้พูด หรือได้ใช้ภาษาอังกฤษเลย นอกจากเวลาเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนเท่านั้น อีกทั้งความจำเป็นที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันก็ยังมีไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กในระดับประถมศึกษา ซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปในชนบท มีผู้กล่าวว่าเด็กในระดับมัธยมศึกษาที่จบการศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ก็เท่าที่ควร ฉะนั้น เมื่อไปศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษาแล้ว ยังต้องเรียนภาษาอังกฤษซ้ำกับที่เคยเรียนมาแล้ว ทำให้การสอนในชั้นอุดมศึกษา เป็นการสอนเพื่อแก้สิ่งที่นักเรียนเรียนเรียนมาผิด ๆ ตั้งแต่ชั้นต้น ทำให้เสียเวลาที่ควรจะได้รับความรู้เพิ่มเติม ดังที่ พรณินี สาคริก² ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับศึกษาก่อให้เกิดความสูญเปล่าทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและเวลา นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดปัญหาแก่การสอนในระดับสูงขึ้นไปอีกด้วย

ในพ.ศ. 2520 ความสำคัญของภาษาอังกฤษเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ของบ้านเมือง และความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนปรัชญาการปกครองประเทศ จึงได้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางว่า ควรจะเริ่มสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2518 เล่มที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: แผนกช่างพิมพ์โรงเรียนสรรพิตราชพระนคร, 2518), หน้า 3.

² พรณินี สาคริก, "ภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา : บังคับให้มีการสอน บังคับไม่ให้มีการสอน หรือไม่บังคับให้มีการสอน," สยามรัฐ (8 กันยายน 2520): 4.

หรือในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้เกิดความคิดเห็นขัดแย้งเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรกเห็นว่าไม่ควรสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาเพราะในระดับประถมศึกษา ครูไม่มีความรู้ดีพอที่จะสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผล ทำให้เด็กได้รับการสอนอย่างผิด ๆ ถูก ๆ ทำให้ครูต้องมาสอนแก่นในชั้นมัธยมศึกษา หรือในชั้นอุดมศึกษาอีก ดังที่ อ่ำภา โชภิจติ¹ กล่าวว่า การสอนภาษาอังกฤษแก่เด็กเริ่มเรียนอันเป็นชั้นวางรากฐานของภาษานั้นเป็นงานที่ยาก เพราะถ้าวางรากฐานไว้ไม่ดี จะเกิดผลเสียแก่การเรียนของเด็กในชั้นสูงเป็นอย่างมาก อีกฝ่ายหนึ่งมีความเชื่อตามความคิดของนักภาษาศาสตร์ เช่น จอห์น บี แครอล (John B. Carroll)² ที่ว่า การสอนภาษาแก่เด็กนั้น ควรจะเริ่มสอนตั้งแต่เด็กมีอายุน้อย เพราะว่าวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง และกล่ามนื้อที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงยังไม่เจริญเต็มที่ สามารถที่จะฝึกหัดการพูด การอ่าน หรือ การออกเสียงในทางภาษา ได้ง่ายกว่าที่จะไปฝึกหัดทักษะเมื่อวัยวะและกล่ามนื้อเหล่านี้เจริญเต็มที่แล้ว และ ศาสตราจารย์ เฟย์ แอล บัมพาส (Faye L. Bumpass)³ ได้กล่าวยืนยันว่า เด็กในวัย 2-12 ปี เป็นวัยที่เรียนรู้ภาษาได้ดีที่สุด

จากความขัดแย้งเหล่านี้เชื่อมโยงไปถึง ความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ กล่าวคือ บางพวกมีความเห็นว่า ภาษาอังกฤษมีความสำคัญ บางก็ว่า ภาษาอังกฤษไม่สำคัญเท่าที่วิชาภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ จึงทำให้เกิดเป็นความเห็นหลายฝ่ายหลายฝ่ายเกี่ยวกับการยกเลิกการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ดังที่

¹ อ่ำภา โชภิจติ, "ครูกับการสอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503), หน้า 2.

² John B. Carroll, The Study of a Language: A Survey of Linguistics and Related Disciplines in America (Cambridge : Harvard University Press, 1953), p. 145.

³ Faye L. Bumpass, Teaching Young Students English as a Foreign Language (New York : American Book Co., 1963), p.4.

พรณีนี สาคกริก¹ ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับผลดี และผลเสียในการบังคับไม่ให้มีการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา ไว้ดังนี้

ผลดี 1. เปิดโอกาสให้ยุติปัญหาที่เรื้อรังมาเป็นเวลานาน กล่าวคือ การสอนภาษาอังกฤษที่ไม่ได้ผล เพราะครูที่เริ่มต้น ส่วนใหญ่เริ่มผิด ๆ และครูระดับสูงขึ้นไปบางส่วนก็เพิ่มความผิดพลาดต่าง ๆ ให้มีปริมาณมากขึ้น หรือฝังลึกยิ่งขึ้นในขณะที่ทางพวกที่มีความรู้ความสามารถที่จะสอนต่อ ต้องมาเสียเวลาแกสิ่งทีผิดพลาดเหล่านั้นไปด้วย และสอนไปด้วยทุกระดับชั้น ตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา

2. นักเรียนบางส่วนที่อาจจะได้ประโยชน์จากการเรียนวิชาอื่น ๆ เช่น เกี่ยวกับวิชาชีพในท้องถิ่นของตน จะมีโอกาสเรียนวิชาดังกล่าว หรือมีโอกาสเรียนภาษาไทยให้สามารถใช้ประโยชน์ในการสื่อความหมาย และหาความรู้เพิ่มเติมเมื่อจบออกจากโรงเรียนไปแล้ว แทนภาษาอังกฤษได้

3. สะดวกในการจัดหลักสูตรประถมศึกษา เพราะสามารถจัดวิชาต่าง ๆ สอนแทนภาษาอังกฤษได้ในช่วงเวลาที่เคยใช้สอนภาษาอังกฤษ

ผลเสีย 1. ผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่อายุน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ จะรู้สึกว่ ฎกริครอนสิทธิที่ควรจะมีพึงได้

2. โรงเรียนที่พร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนได้ดี กล่าวคือ มีครูที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเหมาะที่จะสอนในระดับนี้ จำนวนมากพอ และมีตำราเรียน อุปกรณ์การเรียนที่จำเป็น ก็จะมีขาดโอกาสที่จะจัดบริการอันเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและประเทศชาติ

3. ผู้ที่เชื่อว่า การที่ได้มีการสอนภาษาอังกฤษ โดยไม่คำนึงว่าผู้เรียนจะได้เรียนรู้เพียงใดหรือไม่ จะรู้สึกว่ ขาดประโยชน์ที่ควรจะได้รับ

¹ พรณีนี สาคกริก, "ความเห็นชาวบ้าน," สยามรัฐ (8-9 กันยายน 2520): 2.

ใน พ.ศ. 2521 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น โดยให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก เช่นเดียวกับหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 และถ้าโรงเรียนประสงค์จะสอนใหญ่เรียนได้ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ก็อาจจัดในรูปประสบการณ์ชีวิตได้ ทั้งนี้โรงเรียนควรคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครู และจำนวนครูที่พอเพียงจะทำให้การสอนเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง¹

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรดังกล่าว ทำให้ภาษาอังกฤษกลายเป็นวิชาเลือก แต่ความจำเป็นที่เป็นจริงแล้ว ภาษาอังกฤษยังคงเป็นวิชาบังคับเลือกอยู่ และถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการ จะเปลี่ยนนโยบายเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา โดยไม่บังคับให้สอนเป็นวิชาสามัญ แต่ได้จัดไว้เป็นวิชาเลือกก็ตาม โรงเรียนต่าง ๆ ที่เคยสอนอยู่ ก็ยังคงสอนอยู่ตามเดิม ทั้งนี้เพราะเหตุหลายประการ คือ

1. ความเคยชินของครูที่เคยสอนอยู่ก่อน ครูบางคนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน ก็คงอยากสอนต่อไป ครูบางคนถึงแม้จะไม่ค่อยชอบสอนเท่าใดนัก แต่เมื่อสอนอยู่แล้ว ก็คงอยากสอนต่อไปดีกว่าจะต้องเปลี่ยนวิชาสอน

2. ความนิยมของผู้ปกครองของนักเรียน ที่ชอบให้บุตรหลานของตนได้เรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่เด็ก ก็คงอยากให้โรงเรียนนั้นสอนต่อไป

3. เกี่ยวกับชื่อเสียงของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนใดเปิดสอนภาษาอังกฤษ ทั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ก็ถือว่าโรงเรียนนั้นมีครู มีอุปกรณ์การสอนพร้อม จะเป็นโรงเรียนที่ได้รับความนิยม

อย่างไรก็ตาม สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทยที่ยานมา ยังเป็นปัญหาและประสบกับความล้มเหลว จนเป็นเหตุให้เกิดความ

¹ กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์, จุลสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ อตศ., 2519), หน้า 7.

คิดเห็นแตกแยกเป็นหลายฝ่ายเกี่ยวกับความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษว่า สมควรให้เปิดสอนหรือไม่ ในระดับใด ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจ ต้องการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษบ้าง เพราะเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงในหน้าที่นี้ และเป็นผู้ที่คลุกคลีอยู่กับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาอย่างใกล้ชิด ย่อมเป็นผู้ที่ให้ความคิดเห็นได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษโดยทั่วไป ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน

2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษา

3. หาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสอบถามความคิดเห็นเฉพาะครูภาษาอังกฤษ ซึ่งทำการสอนภาษาอังกฤษในปี 2522 เท่านั้น และเป็นตัวอย่างประชากรที่สุ่มมาเพียง 50% ของครูภาษาอังกฤษทั้งหมดในโรงเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 80 โรงเรียน โดยได้แยกประเภทของโรงเรียน ดังนี้

- โรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา	จำนวน 20 โรงเรียน
- โรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา	จำนวน 20 โรงเรียน
- โรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษา	จำนวน 20 โรงเรียน
- โรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษา	จำนวน 20 โรงเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ถือเป็นตัวแทนของประชากรในกรุงเทพมหานคร
2. ผลของการวิจัย ถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบ ซึ่งสอนภาษาอังกฤษในปีการศึกษา 2522 เท่านั้น จึงอาจจะไม่ครอบคลุมไปถึงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นในปีต่อไป

ความจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยอาจคลาดเคลื่อนได้ ในกรณีที่ผู้ตอบไม่อาจตอบความจริง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษให้เหมาะสม
2. เป็นแนวทางแก่ครูภาษาอังกฤษในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางแก่นิสิต นักศึกษาฝึกหัดครู หรือผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพครูสอนภาษาอังกฤษในการเตรียมตัวสำหรับอาชีพ
4. เป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยต่อไป

นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งในแง่ดี และไม่

ครูภาษาอังกฤษ	หมายถึง	ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา ทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร
ภาษาอังกฤษ	หมายถึง	ภาษาต่างประเทศที่จัดเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา หรือประถมศึกษา
โรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา	หมายถึง	โรงเรียนที่มีชั้นเรียนตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 20 โรงเรียน ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่ได้มาจากการสุ่มอย่างมีระบบ
โรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษา	หมายถึง	โรงเรียนที่เริ่มระดับชั้นใดก็ได้ แต่ต้องมีชั้นเรียนระหว่างมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 20 โรงเรียน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างมีระบบ
โรงเรียนรัฐบาล ระดับประถมศึกษา	หมายถึง	โรงเรียนที่มีชั้นเรียนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างมีระบบ
โรงเรียนราษฎร์ ระดับประถมศึกษา	หมายถึง	โรงเรียนที่เริ่มระดับชั้นใดก็ได้ แต่ต้องมีชั้นเรียนระหว่างประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 (บางโรงเรียนอาจมีถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่จะใช้ประชากร ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น) ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 20 โรงเรียน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างมีระบบ